

[Hauge.]

enkeltes frie Adgang o. s. v., bliver uden Retsvirkning ved Domstolene. Det bliver Domstolenes Sag selv at finde ud af, hvad der i de enkelte Tilfælde, naar Sagerne paaklages for Domstolene, er berettiget eller uberettiget. Under Forhandlingerne paa Rigsdagen blev det paa ingen Maade klarlagt, hvori det uberettigede skulde bestaa. En Forespørgsel herom til den daværende Handelsminister gav kun det Resultat, at Ministeren svarede, at det uberettigede var, hvad man maatte anse for at være uberettiget. Det var denne næsten fantastiske Uklarhed, der foranledigede den for nylig udnævnte Højesteretspræsident, daværende Højesteretsdommer Troels Jørgensen, til allerede, da det første Lovforslag blev fremsat, at protestere imod, at det skulde være Domstolenes Sag at finde ud af, hvad der er retsstridigt i Henhold til Loven. Jeg beder om Tilslutning til at citere Højesteretspræsidentens Udtalelser herom. De lød saaledes:

„Domstolenes Kald er ikke at give Love, men at anvende dem. Befolkningens Syn paa Domstolene er bestemt af denne Opfattelse af deres Gerning, men denne Opfattelse bliver paa en skadelig Maade forrykket, naar Domstolene paa et enkelt, tilmed socialt ømtaaleligt Puukt bliver udrustet med egentlig disponerende Myndighed.“

Det var jo i Realiteten en haard Dom, der her blev fældet. Men det var ikke bare Domsmyndighederne, der advarede mod Loven; ogsaa Arbejdsgiverne baade inden for Arbejdsgiverforeningen og i Industriraadet erklærede, at de var imod Loven, men alle Advarslerne forblev uænsede. Til sidst blev det vistnok noget i Retning af et Prestigespørgsmaal for Venstre og for den daværende Regering at faa Loven gennemført. Men Love af den Art, her er Tale om, bør ikke gennemføres paa et saa løst Grundlag, som her forefandtes, de burde i det mindste være Udtryk for en vis almen Erkendelse af, at noget trængte til at blive rettet, men om en saadan almen Erkendelse var der jo aldeles ikke Tale. Den danske Arbejderklasse kunde nemlig ikke med Rette beskyldes for at have hidført utaalelige Tilstande i Erhvervsforholdet. Hvis noget saadant havde været Tilfældet, saa vilde Arbejdsgiverne ganske utvivlsomt have ydet deres uforbeholdne Tilslutning til Loven, men det gjorde Arbejdsgiverne ikke, de gjorde det modsatte.

Ogsaa efter at Lovforslaget var blevet vedtaget og efter at Loven var traadt i

Kraft, fremførte Grupper af Arbejdsgivere, f. Eks. Arbejdsgivere i Byggefagene, deres Ønske til mig som Handelsminister om at faa Loven ophævet, men ikke mindre end tre Gange hindrede Landstinget mig i at faa Ophævelsen fuldbyrdet, og det til Trods for, at man ikke paa nogen Maade kunde henvide til, at Lovens Bestemmelser havde været rigtige eller paakraevende; derimod kunde det med Rette siges, at Loven havde virket og fremdeles virkede forstyrrende over for Retsbevidstheden. Arbejderklassen kunde kun betragte Loven som en Lov, der gav den en Undtagelsesstilling, hvorved Arbejderne stemples som Medlemmer i Samfundet, for hvem særlige Straffebestemmelser i givet Fald skulde virke. Loven var saaledes, hvad Retsbevidstheden angaar, overmaade slet, ja, ligefrem skadelig.

Arbejderklassens Opfattelse af Loven er ikke ændret i de forløbne Aar, skønt Domstolene vel i de fleste Tilfælde har set bort fra Lovens Tilstedeværelse, og ganske sikkert overvejende paa Grund af Lovens Uklarhed. Lovens besnærende Titel har ikke kunnet bidrage til at gøre Loven anvendelig. Det er jo ogsaa Lovens Indhold og ikke Etiketten, der har Gyldighed. Titelen „Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdskraft“ klinger nok helt pænt, men tænker man sig om, naar man hurtigt til Erkendelse af, at man er paa gyngende Grund, thi hvad er Erhvervs- og Arbejdskraft for noget i det moderne Samfund? Lovens Forfattere har ikke kunnet give nogen bestemt Forklaring derpaa. I § 1 deler man de kollektive Aftaler i to Kategorier, dem, der er berettigede, og dem, der er uberettigede, naar Talen er om at begrænse det enkelte Individets frie Adgang til Erhverv eller til Arbejde, og i § 2 lader man saa hele Spørgsmaalet om, hvad der er berettiget og uberettiget, være afhængigt af nogle tilkaldte sagkyndiges Skøn. Men hermed har man aabenbart alligevel ikke kunnet være tilfreds, thi i § 3 giver man Udtryk for, at der burde gives faste Regler for, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt, idet der siges, at enhver Art af økonomisk eller personlig Forfølgelse, derunder Boykotning, skal være strafbar, men dog kun, for saa vidt der er Tale om, at man paa uberettiget Maade tilsigter at begrænse den enkeltes frie Adgang til Erhverv eller Arbejde, og her gaar man videre; idet det straffbare udvides til at omfatte Begrænsning af den frie Adgang til at være Medlem eller undlade at være Medlem af Organisationer. Men man savner stadig en Forklaring paa, i hvilke Tilfælde Forfølgelse eller Boykotning er berettigede, og i hvilke